

Українські Вісті

Ціна 60 пф.

UKRAINSKI WISTI • UKRAINIAN NEWS
UKRAINISCHE NACHRICHTEN

ТИЖНЕВИК ПОЛІТИКИ, ЕКОНОМІКИ, КУЛЬТУРИ І ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

Рік XVII. ч. 31 /1457/

Herausgeber: Verlagsgesellschaft „Ukrainki Wisti“
Druck: Verlagsgesellschaft „Ukrainki Wisti“

Verlagsort: Neu-Ulm/Donau
Neu-Ulm/Do., Schließfach 32 — Tel. 77529

Неділя 30. липня 1961 р.

Ф. ПІГІДО

За оновлену УНРаду

Вже не раз у нашій пресі говорилося, що однією з основних причин, які перешкоджають унормувати відносини в УНРаді, є застарілість організаційної структури, себто, що існуюча система політичних секторів більше не відбиває сучасного співвідношення політичних сил українського демократичного табору, на який спирається Державний Центр УНР. Або, кажучи більш конкретно, — деякі з українських політичних партій, з ряду причин, більше не відбивають прагнень української політичної еміграції. За останніх 10-15 років ті партії обезлюдніли, залишилися без своїх старих членів, нового ж досвіду ті партії не спромоглися здобути.

Наслідком такого стану стався відрив тих партій від молодшої генерації, що прийшла з Батьківщини 1943-1945 років. Ми не будемо тут торкатися питання хто з них, «старі» чи «молоді», посідають прогресивніші ідеї. Ми лише констатуємо розрив між політичним думанням абсолютної більшості української еміграції і останніми мотивами колишніх впливових партій.

Те, що серед опозиціонерів опинився т. зв. СЗСУ який складається з емігрантів 1945 року, є лише випадковим кон'юнктурним явищем. Партії соціалістів і УНДО ще недавно рішуче боролися проти анархізованого, махновського (пригадаймо апологію махновщини пера одного з основоположників СЗСУ проф. В. Дубровського) СЗСУ й вимагали виключення зі складу УНРади цього невідомого творива III-ї сесії УНРади. Але... кон'юнктурна спільність інтересів часом зближає. Так сталося і тут. Гасло співпраці з АКВ всякою ціною наблизило протилежні ще вчора групи. І наблизило до такої міри, що отой, що став «притчею во язицех», листок «Український селянин» тепер обернувся чи не в офіційне не тільки СЗСУ, а й українських соціалістів і УНДО та навіть... Кого б Ви думали? «СВУ»-Ковалю, — відозви і ріжні документи яких можна бачити на сторінках того «органу».

Щоб зрозуміти основні причини боротьби, що відбувається на терені УНРади, вернемося трохи назад і нагадаємо дещо з історії постанови сучасної кризи. Справа, як відомо, почалася з того, що, спостерігаючи наступ проросійських елементів, зокрема в установах АКВ — Інститут вивчення СРСР та радіо «Свобода», — кульмінаційним пунктом якого (наступу) стало відмовлення європейського керівника АКВ передати по радіо за залізу заслону текст резолюції Конгресу США з 17. 7. 1959 р., що проголосила Тиждень Поневолених Народів, — Виконавчий Орган вирішив заявити певним чинникам у Вашингтоні та Нью-Йорку про шкідливість такого спрямування політики і для поневоленних народів і, так само, для інтересів США та цілого західного світу. В тому ж своєму меморандумі Виконавчий Орган довів до відома тих чинників, а втім і президента АКВ, що надалі не вважає себе пов'язаним діловими стосунками з АКВ доки спрямування політики останнього щодо поневоленних Москвою народів не буде кардинально змінене.

Три фракції УНРади Українська Соціалістична Партія, УНДО та СЗСУ-СП, що їх названо було «опозиційною вісімкою», поставили спротив акції Виконавчого Органу. Речники тієї «вісімки» двічі зіреали засідання Президії, де стояла доповідь ВО саме про ті його

заходи в справі АКВ, плянуючи в той спосіб паралізувати згадану акцію ВО. А коли останній, за неможливістю одержати опінію Президії УНРади, погодивши свої заходи з Головою УНРади, продовжував почату ним акцію щодо відносин з АКВ, панове з «вісімки» зчинили неймовірний «циркльостилевий» галас: у всі кінці світу полетіли всілякі «проголошення» тощо, в яких висловлювалось недовір'я Виконавчому Органові, сіяно ріжні наклепи, але старанно замовчувано про справжні причини розходжень. А все зводилося, нібито, до «диктатури Лівницького-Багряного».

Час минав. І от з вигуків про «диктатуру» в УНРаді само по собі понало, як то кажуть, «вилазити з мішка щаді». Працівник української редакції «Вісти», член партії українських соціалістів, доказуючи неможливість співпраці з АКВ на сторінках журналу «Вільна Україна», забув про IV-й Універсал та трирічну визвольну війну суверенної УНРеспубліки (1917-1920) і договорився до «плебісциту»; а провід Української Соціалістичної Партії, в одному з своїх циркульостилевих довірочних об'явлень чи відозв, як пише Є. Пастернак в статті «Опозиція по-українському» («УВ» ч. 29/1456 за 16. 7. ц. р.), дійшов до твердження, які дивно збігаються з заявою відомого російського соціаліста Бориса Ніколаєвського в клубі «Круглого столу» в Нью-Йорку, про тотожність наших завдань, з завданнями АКВ. Хоч ту заяву, як пише там же Є. Пастернак, «заперечили присутні на «історичному викладі» Ніколаєвського українці, товариші УСП по переконанням».

Одночасно УНДО, на своїй конференції в грудні 1960 р., висловилося за «політику достосування до реальних можливостей», та що розрив ВО з АКВ є «загрозливим кроком у напрямку ізоляції української визвольної акції в міжнародній системі», назвавши той крок «ліквідацією одного бойового фронту», а відносини ВО УНРади з АКВ названо «найважливішою проблемою нашої політики». Отже, позиції цілком ясні, і зовсім ясно в чім полягає справжній сенс кризи в УНРаді.

Це, зрештою, відкрило карти сторін, — тієї, що змагається за чистоту, української визвольної політики з одного боку та тієї, що репрезентує оті хоч і гуманні, але зовсім невизначні ухвали УНДО і не менш ясний щодо своїх інтенцій соціалістичний «плебісцит» з другого. Не дивлячись на те, і зараз ще можна почути часом в деякій пресі про «персональні амбіції», про «боротьбу за владу» тощо.

Спроба домовитися з однією з опозиційних партій (УНДО) про створення передумов, за яких стало б можливим оздоровити відносини в УНРаді, поширити її політичну базу та устійнити далі спрямування визвольної політики, — закінчилися нічим. З УНДО було укладено досить лагідну умову, написану в зовсім «патріотичному» плані, але коли дійшло до реалізації тієї «лагідної» умови, то вона виявилася цілком неповажною.

Така ж спроба, за посередництвом Пана Президента, домовитися з партією українських соціалістів закінчилася відмовою останніх зустрінутися з представниками УНДС та УРДП, мовляв, «зустрінемося на сесії». Отже, ще одна деталь з'ясована.

Ставши перед можливістю запану-

Французька преса про „Сад Гетсиманський“

Тулузька впливова газета «La Derrache du Midi» в числі за 4. липня вмістила цікаву рецензію на роман «САД ГЕТСИМАНСЬКИЙ» у французькому виданні, І. Багряного. Автор рецензії — Марцель МАРК. Своім змістом вона перегукується з відгуками паризьких часописів, таких як: «ФІГАРО ЛІТЕРАРЕ», «НУВЕЛЬ ЛІТЕРАРЕ», «ФРАНС КАТОЛІК» тощо.

Так само цікавий та позитивний відгук вмістив поважний паризький журнал-місячник «La Profession Dentaire» за травень місяць. В цій рецензії ак-

центовано такі головні моменти книги: щирість і переконливість книги внаслідок припущення про її автобіографічність; людина не є нуль історії в її глибокій суті, і цю тезу яскраво ілюструє І. Багряний цією книгою; і третє — на диво, по при всю жаску суті змісту, книга І. Багряного парадоксально оптимістична.

Цікавим є (і, треба думати, дуже важним), що відгуки на книгу українського письменника вміщає також провінційна преса. Це свідчить, безперечно, про успіх книги, про її хід в суспільстві.

Засідання Президії УНРади

21. липня ц. р. відбулося засідання Президії УНРади разом з Виконавчим Органом під головуванням Голови УНРади І. Багряного, в присутності Президента УНР в екзилі д-ра Ст. Витвицького. На порядку денному — розгляд листа Президента УНР в екзилі з 21. червня ц. р., в якому він закликав Президію і ВО УНРади переглянути свою постанову з 5. червня ц. р. в результаті вичерпної дискусії Президія УНРади трьома голосами проти двох прийняла таку ухвалу:

«Уважно розглянувши звернення Пана Президента д-ра С. Витвицького з 21. червня ц. р. з закликом до Президії і Виконавчого Органу УНРади переглянути рішення з 5. червня 1961 р. та взяти під увагу, що:

1) за час від ухвали згаданого рішення не сталося будь-яких нових фактів та не надійшло жодних додаткових пропозицій, які могли б змінити витворену ситуацію;

2) шість місяців безплідно тривали спроби залагодити справу розходжень між фракціями УНРади в основних питаннях сучасного етапу політики Державного Центру, а саме:

а) поширення політичної бази, на яку спирається Державний Центр УНР;

б) оздоровлення відносин між окремими партіями-складниками УНРади;

в) спрямування дальшої української визвольної політики, зокрема в питанні ставлення до АКВ, чи, власне, до сучасної його політики щодо поневоленних Москвою народів;

3) в момент чи найбільшого за останні десятиріччя політичного напруження в цілому світі Виконавчий Орган мав би максимально посилити свою діяльність;

4) головні заперечення проти постанови Президії і ВО УНРади спираються на ніби неможливість встановлення постійного місця осідку Державного Центру на американському континенті (Америка чи Канада), хоч це зовсім не вирішувалося згаданою постановою, що лише рекомендувала відбуття на американському континенті чергової сесії, яка щойно мала вирішити питання постійного осідку Державного Центру;

вання в ДЦ лінії «більшості», яку справді могли б забезпечити на сесії три голоси СЗСУ та впроваджена до складу УНРади СВУ (Ковалю) відома з сіяння анархії й хаосу, — Виконавчий Орган і Президія УНРади вирішили удатися до рішучого заходу, який дозволяє Конституція (Тимчасовий Закон). На засіданні Президії та Виконавчого Органу УНРади 5. червня ц. р. винесено ухвалу, в якій рекомендувалося Президентові УНР перенести V сесію до США, а для цього розв'язати УН-

5) центральні комітети в Європі трьох фракцій (УНДО, УСП, СЗСУ-СП), як це виникає з листа Пана Президента до Президії і ВО УНРади з 21. червня ц. р., заявили наперед, що їхні відповідники на американському континенті не візьмуть там участі в сесії, хоч, як це виникає з листа до Пана Президента УНР в екзилі голови Представництва ВО УНРади на США д-ра Е. Приходька, на нараді в Нью-Йорку 10. липня ц. р. ні один з відповідників в США фракції УНРади не висловився категорично проти відбуття сесії на американському континенті.

Взявши все вище оказане під увагу, Президія УНРади вважає, що ніщо не стоїть на перешкоді тому, щоб Президент УНР в екзилі здійснив рекомендації постанови Президії і ВО УНРади з 5. червня ц. р. Однак, вважаючи, що якнайшвидше треба створити умови, потрібні для нормальної діяльності органів Державного Центру, і бажаючи знайти компроміс, Президія УНРади рішає, що можливою є також така розв'язка:

чергова сесія УНРади може відбутися в Європі, однак тільки при додержанні певних передумов, а саме:

1. Пан Президент УНР в екзилі розв'язує УНРаду сучасного складу;

2. Виконавчий Орган, що діє до сесії в своєму теперішньому місці осідку, має забезпечити потрібні умови, з погляду організаційного та фінансового, для скликання 5-ї сесії УНРади;

3. Виконавчому Органові доручається, в погодженні з Паном Президентом, покликати не пізніше 1. серпня ц. р. в сучасному місці осідку Державного Центру спеціальну підготовчу комісію, яка має підготувати сесію з погляду політичного та переглянути Тимчасовий Закон про реорганізацію Державного Центру і запланувати, якщо знайде потреба, відповідні зміни та доповнення;

4. Підготовча комісія мала б складатися з представників політичних партій, які сьогодні творять УНРаду, по одному від кожної з них. Комісія матиме право притягати до своїх праць як представників партій, що сьогодні не належать до УНРади, так і представників від товариств сприяння УНРаді, а також окремих авторитетних громадян, якщо те буде потрібним;

5. Крім уже згаданих основних питань 5-та сесія УНРади має також розв'язати справу про місце дальшого осідку органів Державного Центру УНР.

Виконавчий Орган УНРади на своєму засіданні того ж дня одногласно постановив приєднатися до поданої вище ухвали Президії УНРади.

Цей спільний внесок Президії та ВО УНРади передано на затвердження Пана Президента УНР в екзилі д-ра Ст. Витвицького.

(Закінчення на 4-й сторінці)

(Укр. Інформ. Бюро)

До українців у вільному світі

Святкування в Буенос-Айресі 35-х роковин з дня вбивства сл. п. Симона Петлора викликали реакцію ворожих українській самостійності сил. Появилися в деяких аргентинських часописах статті, які знеславлюють ім'я Симона Петлора, порівнюючи його з Герінгом і Айхманом. До того ж українців, що вшановують пам'ять Петлора, представлено як сумнівний, а тому й небажаний для Аргентини елемент.

Щоб направити вчинену образу Головному Отаманові С. Петлору та спростувати наклепницький донос на українців-патріотів, створено в Буенос-Айресі КОМІТЕТ ОБОРОНИ ЧЕСТИ СИМОНА ПЕТЛОРА, у склад якого ввійшли представники від: Представництва ВО УНР-а в Аргентині, Братства св. Покрови УАПЦ, Парафії св. Воскресіння (Караза), Легіону Симона Петлора, Бібліотеки ім. Симона Петлора (Сан Андрес), Філії Т-ва «Просвіта» (Беріссо), Філія Т-ва «Відродження» (Мунро), ДО-БРУС, Союзу Українок Аргентини і Т-ва Сприяння УНР-а.

Комітет Оборони Чести Симона Петлора поставив своїм завданням:

1) Інтерв'ювати в редакціях аргентинських часописів, щоб вони спростували вчинену образу Петлора;

2) Зібрати якнайбільше документальних матеріалів, які правдиво ілюстрували б аргентинським період національної революції і визвольних змагань та ролі Симона Петлора у відродженні української державної самостійності;

3) Зібрати індивідуальні свідчення учасників визвольних змагань і людей старшого віку взагалі про все, що вони знають, бачили або чули з достовірних джерел про Петлора;

4) Зібрати серед українського громадянства потрібні фонди для видання еспанською мовою необхідної літератури. Це невідхильно треба зробити якнайшорше, бо відсутність такої літератури призводить до того, що часто впливові люди еспаномовного світу падають жертвою ворожих підшпелтів і незнання правдивої дійсності.

Всі матеріали, свідчення (підписані правдивим прізвищем і поданням адреси автора) та індивідуальні й збіркові грошеві пожертви просимо слати на адресу:

S.D.H.S.P. Av. J. M. Campos 556
San Andres, FC Mitre, Argentina

За Комітет Оборони Чести

Симона Петлора

С. КРАВЕЦЬ С. ЧЕРНЯВСЬКИЙ
О. РИМСЬКИЙ

До сумління журналістів

Цьогорічні святкування українців у вільному світі сотих роковин з дня смерті найбільшого національного борця і поета — сл. п. Тараса Григоровича Шевченка, а вслід за цим і святкування 35-х роковин з дня вбивства Головного Отамана і Голови Директорії Української Народної Республіки — сл. п. Симона Васильовича Петлора, насторожили й розворушили пригадані темні сили антиукраїнської реакційної мафії. Щоб не демаскувати себе перед українським патріотичним громадянством, вони, ті чорні антиукраїнські сили, використали довідність аргентинської вільної преси для того, щоб знеславити дороге українцям ім'я Симона Петлора — неперевершеного українського патріота, героя і гуманіста — прирівнюючи його до таких ганьбою вкритих типів-людовбивців як Герінг і Айхман...

Жертвою цієї провокації чорних антиукраїнських сил стала цим разом аргентинська вечірня газета «Нотісіяс Графікас» з 29. травня ц. р., помістивши брутальну статтю п. з. «Хто вони, ті герої?», з підзаголовком «Не можна далі надукривати доброї віри народу щодо лідерів, які не є і не були такими»...

Хто це зробив? Невідомо, бо підпису автора немає. Але ж автор повинен бути? Безперечно, і ми вважаємо автором редакцію «Нотісіяс Графікас», яка, повіривши тенденційному під оглядом політичним і безсовісному під оглядом моральним доповіді, надрукувала саме те, що йде на шкоду Аргентині й на користь Кремлю. З повною відповідальністю заявляємо, що для українського народу Петлора — це український Сан Мартін! Кожний колоніальний народ має, і повинен мати, якщо він народ у повному значенні того слова, свого Сан Мартіна, бо без Сан Мартіна не здобуде волі, не вибере самостійної держави і ніколи не буде політично незалежним народом!

Що знає редакція «Нотісіяс Графікас» про Петлора? На підставі чого називає Петлора винуватцем жидів і не жидів на Україні? Чим українці, що своєю тяжкою і мозольною працею рук — шануючи закони Аргентини, помогли утосподарити і впромисловити провінції Місіонес, Чако і Мендоза — прогрішилися перед редакцією «Нотісіяс Графікас», що її редактори, на 70 році перебування українців у цій благородній країні, ставлять їх під сумнів і підказують аргентинцям ставитись до українців, як до сумнівного елемента, бо вони вшановують пам'ять свого національного героя — Симона Петлора? Редакція «Нотісіяс Графікас», знаючи дуже мало, або й нічого, про Україну, про Шевченка і про Петлора, впали жертвою несумлінного доносу, і образила не лише самого Петлора, якого не їй судити, але й образила 40-мільйонову націю, глумлячись над її національними почуваннями, над її переконаннями і її визвольною боротьбою проти московсько-більшевицької тиранії й насильства. Українцям, отже

ж, свідомо чи несвідомо, редакція «Нотісіяс Графікас» завдала непростимої образи і дарувати цієї образи українці не можуть просто тому, що кинута під ноги честь народу і провідника того народу, що перший виступив проти московсько-більшевицьких орд у 1918-20 роках і своїми грудьми захищав свободу та самостійність не лише своєї України, але й Заходу. Перемога большевиків над Україною і Петлорою, це незаперечний тріумф режиму людовбивців і дегенератів над культурою Заходу, жертвою якого після України впади: Румунія, Угорщина, Чехо-Словаччина, Югославія, Болгарія, Албанія, частина Німеччини, Польща, Литва, Латвія, Естонія, Тибет, Китай, частина Кореї та інші країни Азії й Африки, а останньо й Куба. Але цього не всі редактори спроможні розуміти...

Хто ж автор цього брудного доносу? Зі статті виходило б, що жиди. Але ми не впадемо жертвою провокації і не будемо сіяти ненависти до жидів серед українців, хоч автори доносу цього, очевидно, сподівалися й хочуть. Донос зробили комуністи, байдуже якої національності — української, жидівської, російської, польської чи якоїсь іншої. А за комуністів не можна обвинувачувати жодного народу, як і за злодіїв, розбійників, психічно хворих і дегенератів, яких кожний народ має, але й кожний народ по-своєму старасться мати їх якнайменше.

Винуватити в цьому жидів, як народ, ми не маємо ні права, ні підстав. З жидидами українців пов'язала спільна доля 300-річної боротьби проти деспотизму російського царизму. Жиди в Україні за російських царів терпіли таку ж кривду, насильства і несправедливість, як і українці, з тією лише різницею, що українці на своїй відвічній, але захопленій Москвою землі, а жиди, як безтериторіальний народ. Але обидва народи, зносячи наругу царської адміністрації над собою, змагалися тайно й явно за відзискання своїх незалежних держав. Ця, власне, боротьба злотовувала українців з жидидами, що жили в Україні. І жиди, які жили впереміш з українським народом, знають щире ставлення до них українців і ніколи не підпишуть брехливого доносу на українців і на визвольника України — Симона Петлора. Донос такий можуть зробити жиди-комуністи або й українці-комуністи, які перестали бути жидидами чи українцями з того моменту, як захопилися ідеєю комуністсько-московського імперіалізму, або стали на службу Москви, як фахові агенти.

Чи Петлора погромщик жидів і не-жидів на українських землях?.. Цього, безперечно, можуть, ласі на будь-які сенсації, редактори не знати. Але це прекрасно знають жиди, ширі жиди — патріоти, що жили в Україні й не були комуністами, і від них, що вже мають свою незалежну державу, чекають українці об'єктивного голосу про Петлора

ру й український народ, що й досі ще бореться, з допомогою жидів на українських землях, за самостійність України. Це жиди, рано чи пізно, таки зроблять, але поки це буде, вважаємо нашим національним і моральним обов'язком зробити це тепер, щоб увести редакторів демократичної преси вільного світу в правду і припинити поширювання ненависти між народами, які ніколи не були собі ворогами...

Нам можуть сказати, «а все ж таки, погроми жидів були в Україні...» Так, були погроми, але не самих лише жидів. Погроми охоплювали всіх, жидів і не-жидів, хто мав якісь маєтки чи матеріальні цінності, і жиди під цим оглядом були першочерговим об'єктом і стали чималою жертвою погромів. Але, яке відношення мають ці брутальні погроми до Симона Петлора?.. Нам можуть поставити питання, яке вже ставив провідник французьких комуністів, Торез, захищаючи Шварцбарда: «А чому Петлора, маючи владу в своїх руках, допустив до погромів на Україні?» На такий запит, дамо відповідь також запитом: А чому Петлора, якому український народ довірив керівництво Українською Народною Республікою, не зберіг здобутої державної самостійності? Не хотів, може?.. Ні. Не міг! Не міг, бо всі сили зла було кинучо проти молоді, незброєної і безпомічної Української Народної Республіки, а Європа споглядала інертно, як мучиться в судорогах і скапує кров'ю Україна, чекаючи її остаточного скону... І дочекалася. Дочекалася того, що нині й перед нею, як і перед Заходом і всім вільним світом маревом стоїть ота сама дегенерована кремлівська bestia в людській подобі, що замордувала українську самостійність, що знищила в Україні свободу українців і жидів, і поляків і інших національних меншин, бо там, де ступає нога дегенованого большевизму, там гине свобода, замиряє радість, гасне любов і зникає людяність, бо їх заступає — неволя, смуток, ненависть, самопожертвання і постійний кошмар страху: «що буде завтра?»

Нас ще можуть запитати: «А за що ж Шварцбард, жид, убив Петлора?» Наша відповідь: Шварцбард убивав Петлора не як жид, а як агент большевицького Че-Ка. Була організована Москвою в Парижі банда большевицьких агентів-терористів, що мала вбити Петлора, а в банді тій були агенти і жидівського, й українського, і російського, і польського походження. Жиди не послали Шварцбарда вбивати Петлора за жидівські погроми, бо жиди-патріоти знали і знають, що Петлора погроми не робив. Навпаки. — Петлора закликав проти погромів, видавав розпорядження суворо карати погромщиків, радився з жидівськими провідниками яких засобів ужити, щоб припинити погроми, допомагав державними грошми жидам, які потерпіли від погромів, карав розстрілом провідників погромів, плянував навіть організувати озброєну жидівську міліцію, яка допомагала українській міліції та військовим охороняти жидів від погромів, але інвазія озброєної всеросійської комуністичної орди з Москви на Україну — перешкодила цьому. Якщо б Петлора був погромщиком жидівства, то, думаємо, що між жидидами найшовся б один відважний патріот, що рішився б убити Петлора ще в Україні, як месник за жидів, і став би героєм жидівського народу. А Шварцбард, убивши Петлора, не став героєм для жидів. Чому? Бо Шварцбарда, як професійного вломника і міжнародного злодія, висловано-

го поліцією з Австрії й Угорщини, і як комуніста, послала вбити Петлора Москва, а не жиди. Ось рапорт, що був зачитаний на XX. Конгресі Жидівського Американського Комітету з 19. листопада 1926 р., який повністю стверджує, що Шварцбард, убивши Петлора, не здобув авреоло героя для жидів:

«З'ясовано, що недавнє вбивство Симона Петлора, колишнього провідника українського руху, паризьким жидом — може створити труднощі для жидів в Україні, серед народу, в якому Петлора втілював найвищу пошаною.

Українців іритує спроби доказати, що Петлора був відповідальний за погроми і то не лише особисто, але й офіційно. Українців іритує постава жидів різних країн, які вважають вбивство національним героєм. Така постава є не лише небезпечна, але й не-правильна.

Вважаємо помилкою і несправедливою намагання вплинути на французький трибунал стосовно ступня відповідальності Петлора за масакри.

Ми можемо зрозуміти, що людина, яка постійно думає про помилки й злочини в лоні людства, людина, якої родичі впади жертвою погромів, — могла вчинити цей акт розпачі, але нема ніяких підстав робити з цієї людини жидівського національного героя і виправдувати вчинене нею вбивство як кару за особисті кривди. Жидівський народ не може брати на себе відповідальності за цей злочин. Масмо надію, що хвилювання припиняться, доки ще не запізно. Оборона Шварцбарда повинна спиратися на аргументах стану його душі, а не на доказуванні його расі.»

А ось зачитуємо редакторам і слова самого Симона Петлора, бо вони якоюсь мірою стосуються й до авторів цієї підлої провокації, що намагаються затемнити авреоло героїства Симона Петлора:

«Наші вороги хочуть шляхом погромів розділити українців та жидів, яких з'єднала спільна доля й три віки спільної неволі під царським ярмом. Наша національна Армія повинна принести українцям і жидам рівність, братерство і волю. Знаю з власного досвіду, скільки жидівських елементів допомогли нашій Армії і нашій державі. З найбільшою пошаною і зворушенням я гадую жертви жидівського населення, тих, що полягли на вівтарі Батьківщини.

Я знаю також, що жидівське населення давало дбайливу опіку нашим хворим і раненим, що жидівські діти обмивали рани наших хоробрих воєнків. Я був глибоко зворушений сльозами призначення в очах наших козаків за опіку, що її вони зазнали з боку жидів і приємно мені було бачити наших воєнків, що охороняли жидівські крамниці й склади перед будь-яким грабунком. Я переконаний, що такі факти, повторюючись, спричиняться до заспокоєння нашої країни на велику користь усіх.

Бережіться від провокаторів і всяких намовлянь до погромів. Будьте неблаганні; кара смерті чекає усіх погромщиків; щоб і волос не впав з голови невинних.»

Чи так звучать слова погромщиків, панове редактори з «Нотісіяс Графікас»?

Ні, це слова провідника-визвольника і героя українського народу. Це слова великого гуманіста, якого серце, душа і сумління залишилися чистими перед Богом і людьми, як ті сльози українців, що їх витиснула неповинно й злосамірено ваша стаття, панове редактори «Нотісіяс Графікас»! («Рада»)

П. ВУЛГАЙВ

Неправдиві передбачення Карла Маркса

Сто років тому Карл Маркс подав прогнозу майбутнього розвитку капіталістичного суспільства. І ця прогноза неправдива.

К. Маркс пророкував, що ніби економічна нерівність з роками весь час буде збільшуватися і життєвий рівень працюючих буде знижуватися.

Навпаки, в сучасну пору ми спостерігаємо протилежне. А саме: економічна нерівність не збільшується, економіка робітника міцнішає. В багатьох країнах Західної Європи і США робітник має власний будинок. На роботу їде власним автомобілем. Має можливість робити ощадності. Життєвий рівень вище життєвого рівня середнього прошарку 30-60

років тому назад. Також рівність можливостей збільшується. Робітник вже має можливість навчати своїх дітей у вищій школі, користуватися досягненнями культури і техніки. Він має у власному користуванні: радіо, телевізю, пральну машину, холодильник і інше культурно-господарче устаткування. Мешканець советського раю про це може тільки мріяти.

Маркс пророкував, що ніби капітал буде накопичуватися у невеликій кількості багатіїв і утвориться велика концентрація промисловості.

Це також невірне. Власниками капіталу робляться тисячі людей, а мільйон (Закінчення на 3-й сторінці)

Відкриття пам'ятника Т. Г. Шевченкові в Вінніпезі

В Західню Канаду я збирався поїхати вже давно. Живучи весь час в Торонто, я мав нагоду об'їхати майже всю Східню Канаду, але наші люди, які бували в Вінніпезі, Саскатуні й Едмонтоні, розказують, що безмежні прерії в Західній Канаді нагадують наші степи на Херсонщині. Тому мене й вабили оті канадські прерії. Та все якось не було нагоди. А крім того, і віддаль велика.

В Канаді не те, наприклад, що в Англії — кілька десятків миль від одного великого міста до іншого. Ось хоч би від Лестера, де я жив близько 3-х років, до Ковентрі якхось 25 миль, а до Ноттінгему — десь близько 30 миль. Канадські віддалі в порівнянні з англійськими просто астрономічні, бо від Торонто до Вінніпегу десь близько 1300 миль, і треба їхати півтори доби потягом. А щоб добратися до Едмонтону, то треба ще стільки часу подорожувати.

Але цього року я мав просто невідкладну потребу поїхати в Західню Канаду, бо в Вінніпезі відкривається пам'ятник нашому національному генієві і пророкові Т. Г. Шевченкові. Моя дружина і 8-мирична донька також заявили мені, що вони хочуть їхати зі мною до Вінніпегу. От ми втріох і поїхали.

Подорож була приємна. Ми оглядали гористі краєвиди, в переміжку з лісами і безліччю озер в північному Онтаріо — залишків ще льодовикового періоду. А коли в'їхали в Манітобу, то тут, власне, і почалися оті прерії. Дійсно безмежна рівнина — скільки сягає зір Крім того, в моєму вагоні були майже всі українці. Тут, до речі згадати, ще за нами йшов спеціальний потяг з Торонто до Вінніпегу, пасажирки в якому були виключно українці.

Оскільки така кількість людей їде одночасно до одного міста, то залізнична компанія, по домовленню з місцевим відділом Комітету Українців Канади, погодилася послати спеціальний потяг по знижених цінах на квитки. Це наше свято, як відомо, було призначене президією КУК на 8. і 9. липня ц. р. Вже 7. 7. 1961 р. ввечері і в суботу рано можна було виразно відчувати наплив нашого люду до Вінніпегу. Що в першу чергу кидалося в очі — це те, що головні вулиці і великі будинки міста були завітчані жовто-блакитними прапорами.

Програма святкувань не була переповнена в суботу 8. липня. В 11-й год ранку відправлено молебень і положено вінок біля сенотафу (пам'ятник полаглим в обох світових війнах). Молебень відслужив д-р о. Савчук, голова Консисторії Української Православної Церкви в Канаді і капелян канадських збройних сил. І він же разом з сот. С. Павлюком, головою Асоціації Українсько-Канадських Ветеранів, склав вінок перед сенотофом.

В цих врочистостях брали участь, крім ветеранів, духово оркестр з Чикаго, молодечі організації — Пласт, ОДУМ, СУМ та інші. Присутніх було близько 2-х тисяч осіб. На спортовому стадіоні «Арена» м. Вінніпегу розпочався

КОНЦЕРТ «МОЛОДЬ ШЕВЧЕНКОВІ».

Брали участь у цьому концерті такі молодечі організації: ОДУМ (Об'єднання Демократичної Української Молоді), СУМК (Союз Української Молоді Канади), МУН (Молоді Українські Націоналісти), СУМ (Спілка Української Молоді), УКЮ (Українське Католицьке Юнацтво) і Пласт. Присутніх на стадіоні «Арена» було понад 10 тисяч осіб. Почався концерт маршем Чикагської оркестри під керівництвом Барабаша. І під звуки маршу вийшли на арену відділи всіх молодечих організацій. Публіка зустріла їх довготривалими оплесками.

Після цього почалися народні танки в національних строях. Та ще ж які танки! Я ще ніколи не відчував такого піднесення, ні на якому концерті, яке я відчував на цьому. Сотні молодих дівчат і хлопців в національних строях появлялися на арені в одній танцювальній групі. За кілька хвилин цю групу змінювала інша з такою ж кількістю учасників і так тривало дві години. Я не пишу про мистецьке виконання цих танків, бо тут не про мистецтво мова йде. Тут молодь віддавала шану Шев-

ченкові і в цьому дусі проходив увесь концерт.

Бурю оплесків викликав хор дошкільної молоді — від 5 років і школярів віком до 12-х років, кількістю 250 осіб, який виконав дві пісні — «Думи мої...» і «Садок вишневий...»

Найкраще з усіх показав себе Пласт. Особливо дівочі хороводи і хлоп'ячі гімнастичні вправи. Треба відзначити також українську Чикагську оркестру.

На концерті виступав також міністер праці канадського федерального уряду Михайло Старчевський, вітаючи учасників з Шевченківськими святами.

Під кінець СУМівська молодь вийшла на арену з смолоскипами, вишлюкувала у формі тризуба і продекларувала уривок з «Послання».

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА

Програма святкувань на неділю була трохи переповнена. Зранку відправлялися Богослуження в православних і католицьких церквах. Відразу пообіді вже формувалися колони на збірному пункті для походу на парламентарну площу. Пам'ятник Т. Г. Шевченкові був закритий українським і канадським прапорами.

Похід колон відбувся так: спочатку йшла колона ветеранів, потім шереди молодечих організацій СУМК, ОДУМ, СУМ, Пласт та інші, а за ними окремі колони з кожної провінції Канади з своїми транспарантами, а саме: Онтаріо, Квебек, Саскачеван, Алберта, Британська Колумбія, атлантийські провінції і Манітоба. Отже вся українська Канада і в додаток окрема колона з Америки брала участь у святкуванні. Учасників відкриття пам'ятника було понад 35 тисяч осіб.

Першим виступив д-р Купшвір, президент КУКУ. Промова його, як і годиться при таких врочистостях, була коротка. Він, привітавши учасників з Шевченківськими святами, сказав, що це перший пам'ятник нашому Кобзареві поза залізною заслоною, що пам'ятник побудовано виключно на добровільні датки української спільноти в Канаді і списки всіх жертводавців будуть вмуровані біля підніжжя п'єдесталу в бронзовій коробці. На пам'ятник зібрано близько 170 тисяч доларів, а ті гроші, що лишилися, будуть передані Шевченківській фундації для провадження культурної роботи серед українців Канади.

Після нього говорив прем'єр манітобського уряду Д. Роблін. Промова його була дещо довша. Він відзначив великий вклад українців у розбудову Канади згадуючи перших піонерів, що заселяли Канаду (до речі, цього року відзна-

В. ІВАНІС

Родовід Л. М. Мосендза і його останні листи

(Продовження з попереднього числа)

На цього листа я відповів у жовтні 1947 р., а знову довшого листа одержав, писаного 4. XI. 1947. Він такий.

»VIII. і Дорогий Василю Миколайовичу! Вчора дістав я Вашого листа з 22. X. 1947 з відповіддю з Франції. (В останню я писав для нього, розпитуючи про умови тамтешнього життя, — В. І.) Щиро дякую Вам. Але шкода, що Ви витрачали на Францію енергію. Я тих людей добре знаю. Помогти вони не можуть, а якби й могли — цього б не зробили. На біса їм здався письменник, що хворий і не є ані паскарем, ані греко-католиком. Із Філядельфії я був дістав 400 дол., за які тут прожив 9 місяців. Не знаю, як буде далі. Вони гроші мають, тисячі проїжджають, як принци й королі, але вони хочуть, щоб за щось. А який з мене бізнес? Тих 400 дол. якраз досить для виїздки, що вони «помагають». Трошки мені прислала жінка, дещо продавши. Трішки я дістав за книжку. Тягну далі й намагаюся не думати, що буде далі. Швайцарія лише гарна на папері, але тутешнє гасло — нема грошей, нема швайцарців!

Мене тишать, що комусь сподобалися мої новелі (я йому про це писав, — В. І.). Я їх писав зі щирістю, а це перша основа для доброї праці — любити її й вірити в неї. Подякуйте тій панночці за охоту вислати мені пакунок. Але що я тут з ним буду робити? Я його абсолютно не потребую, поки я в санаторії, бо їсти маю досить, аби їлося, а як не буду в санаторії — мушу покинути Швайцарію. Тут сміють бути лише

чалось також 70-річчя перших українських поселенців), український культурно-мистецький вклад у духове життя Канади. Потім оголосив, що з 1962 р. українська мова буде введена в навчальну програму в середніх школах

Манітоби. (В Саскачевані українська мова введена в середніх школах з 1949 р., а в Алберті — з 1954 р.). Прем'єр Роблін закінчив свою промову по-українськи такими словами з Шевченка: (Закінчення на 6-й сторінці)

Неправдиві передбачення Карла Маркса

(Закінчення з 2-ї сторінки)

ни робітників поробилися дрібними капіталістами. В Австрії й Західній Німеччині введені народні акції, тобто робітники є співласниками прибутків фабрик. При нараховуванні заробітної платні кожному робітникові ще начисляється на йогоkonto в банку певний відсоток з прибутків підприємства. Таким чином, кожний робітник робиться «дрібним капіталістом».

В промислово розвинених країнах прийшло не до зuboжіння робітників, а до збагачення їх. Капітал не сконцентрувався в руках жменьки багатіїв, а роздрібнився на корпорації, а згодом на власників акцій, а в тім і на власників акцій робітників. А навпаки — концентрація капіталу в руках держави, а точніше в руках комуністичної партії, настала в СССР.

Марксова теорія була невірно побудована, що ніби суспільство під час свого розвитку поділиться на дві класи: жменьку багатіїв і на мільйони злидарів, і що врешті дійде до революції. В світлі наочних фактів його така теорія цілком скрахувала. Бо капіталізм доби Маркса в промислово розвинених країнах перестав існувати.

Життєвий рівень робітництва набагато зріс. Є закони про охорону праці. Закони і політика влади довели до того, що нема злидарів. Робітник і його родина так забезпечені на випадок каліцтва або смерті, що родина не буде жити в нужді. В промислово розвинених країнах завжди працююча людина має дах над головою і не голодує, як у комуністичних країнах. У злиднях живуть переважно в советському «раю». І то він має нахил до повного краху. У тих країнах, де економіка побудована на засадах марксової теорії увесь час будуть злидні й народ і надалі буде звідти тисячами тікати. Це трагічні наслідки тих осіб, що повірили в марксову теорію.

Далі К. Маркс пропагував поділ людності кожної країни на дві класи, який був за часів Маркса і він був упевнений, що до того прийде в цілому світі. І тут Маркс помилився.

В сучасну пору ми маємо багатокласовість. Тому то Микита Хрущов з хмарою пропагандистів уживає у своїй пропаганді старий поділ суспільства на «капіталістів» і «пролетарів», аби таким чином закрити багатокласовість у віль-

нім світі. Аби його людність не помітила брехливості теорії Маркса і не зрозуміла, що світ зовсім не прямує до комунізму, а комуни, що запроваджені в Китаї і в інших подібних країнах — розлігаються — залишаючи після себе голод.

Пророкування Маркса, що ніби клясова солідарність буде увесь час збільшуватися, також неправдиве. Навпаки, виявляється поступовий розвиток національної солідарності. Ідеали національної влади, загальність майбутнього, намагання правдивої рівності всієї людності в межах певної території виявилися міцнішими, ніж думав Маркс, і, на решті, сильніше клясових почувань. І тому ідея Маркса, що існує підвалина для міжнародної солідарності бідняків у всіх країнах світу, завжди була й є тільки мітом.

Чи може хто повірити, що СССР дожене США? Звичайно, ніколи. Вже 40 років будеться комунізм. А ще і далі прожають хліба у капіталістичних країнах. У цих країнах міцна економіка. Кризи є тимчасовим явищем. У комуністичних країнах це є перманентним явищем, як наслідок нежиттєвої теорії Маркса. Пропаганда М. Хрущова, що ніби СССР дожене США у 1970 р. є тільки хвальбою.

Нижче подані цифри це підтверджують на основі советських джерел:

В Советському Союзі є тепер 120 тисяч кілометрів залізниць. Це складає тільки 1/3 довжини американських залізниць.

В Советському Союзі побудовано 235 тисяч кілометрів автострад, що складає тільки 6% довжини американських автострад.

В СССР є 1 млн. автомобілів, у той час як у США є їх 60 мільйонів.

В СССР є 2 млн. телефонних апаратів, в США їх є 67 млн., тобто, приблизно, один телефонний апарат на кожних три особи.

В СССР одна родина мешкає в одній кімнаті. Тоді як в США одна родина мешкає в 4-7 кімнатах.

Оце так СССР «переганяє» США.

Основна сила Советського Союзу не в забезпеченні людських потреб, а в диктатурі большевицької партії, що сконцентрувала в своїх руках всю владу над щоденним життям населення.

П. ВУЛГАЇВ

Я маю велику охоту видавати часопис, без меценасів і паскарів. Але де й як без здоров'я? В Англії також почали уніяти розказувати, що ми увесь час лише про Папу мріяли. Знаю, що ця брехня зробила на англійців погане враження.

Селешко мені пише й часом такі дурниці, що аж страшно. Коли я йому пишу про наших негідників, він виправдує їх тим, що в інших є ще більше... Вічна історія галичменського націоналізму. Це для них засть для життя.

Чому Ви пишете «присилайте адресу»? Та ж я іншої, як ця санаторія, не маю, але за пакет дякую — я його не потребу. Моя жінка б того потребувала, але не від тої пані, бо й вона сама мусить працювати, щоб заробити на пакети. В Канаді є доньками, мають сотні тисяч доларів, й було б соромом мені чи родині брати поміч від людини, що сама тяжко працює. Моя щира, найщиріша подяка Вам і їй!

Таж, Донцов є трут. До Канади він хоче лише тому, що там Русови... Цікаво, що сталося з нещасною Донцовою? Ціна кожного пророка лише в тім, що він може офірувати сам за свої пророкування. Донцов не офірував нічого...

Я в попередньому листі був прихвляв Вам копію одного листа. Чи одержали? Пишіть! Стискаю руку. Ваш відданий Мосендз. P. S. Прошу, пришліть мені адресу п. Г. Кубанської. Я їй напишу й пішлю свій «Засів» і може ще щось. Дякую. Коваленко мені не пише.

В цьому листі, як бачимо, трохи інші теми. У Франції я сподівався, коли б Леонідові Марковичу довелося покинути Швайцарію, влаштувати його там. Через те й писав туди, але відповідь одержав негативну. Досить гостро він

За оновлену УНРаду

(Закінчення з 1-ї сторінки)

Раду в сучасному її складі, покликати на теренах Північної Америки новий Виконавчий Орган та спеціальну підготовчу комісію, яка мала б переглянути Тимчасовий Закон про реорганізацію Державного Центру УНР та внести до нього потрібні зміни, які уможливили б оновлення складу УНРади й одночасно поширення її політичної бази й уже на підставі скорегованого Тимчасового Закону. Отже — скликати на теренах США чи Канади V сесію УНРади з членів нового покликання. Себе то УНРаду, яка відбивала б бажання української політичної еміграції демократичного табору, яка була б спроможна розв'язати основні політичні проблеми, що про них згадано в названій ухвалі. Разом з тим V сесія мала б визначити місце осідку УНРади та її Виконавчого Органу надалі.

На жаль, опозиція та ще дехто зробили все, щоб заплутати цю, зовсім ясну, справу. В своїх численних листівках та в пресі вони почали гаряче доводити, що перенесення УНРади та її Виконавчого Органу до США неможливе. Хоча про таке перенесення в постанові з 5. 6. не було згадки. Питання про місце осідку УНРади та Виконавчого Органу надалі мала розв'язати саме V сесія. Причому, в тих листівках і зверненнях зовсім не згадувалося, що йдеться зовсім про щось інше, про те, щоб дати можливість узяти участь в сесії новим людям, над якими не тяжить прикра атмосфера мюнхенського політичного гетто, яке не бачить світу поза АКВ. Щоб вплинути на рішення Президента, було вжито ріжних способів тиску, включно до офіційної заяви української партії соціалістів, УНДО та СЗСУ-СП, що вони не вишлють своїх членів-депутатів на сесію, якщо останню буде скликано на теренах Америки. В умовах отакого, сказати б, морально-го терору Президент УНР в ексилі д-р С. Витвицький не найшов можливим санкціонувати відбуття сесії в Америці.

Зробивши півторамісячний тур, питання V-ї сесії знову повернулося на порядок дня Президії і Виконавчого Органу. Шукаючи правильної розв'язки, яка б належно вивела УНРаду зі стану тяжкого імпасу, в якому вона опинилася, Президія й Виконавчий Орган УНРади керуються виключно добром справи, свідомі своєї відповідальності перед українським народом.

Наполегливість, з якою Виконавчий Орган і Президія УНРади обстоюють політичну лінію, що її провадив і провадить сучасний Виконавчий Орган, зокрема в питанні ставлення до АКВ, ба-

зується на постановах багатьох з'їзрів, конференцій та спеціальних віч ріжних українських демократичних організацій, де багато тисяч українців рішуче висловилися за підтримку політики сучасного Виконавчого Органу. І така постанова Президії та Виконавчого Органу цілком зрозуміла: зважаючи на неможливість періодично поновлювати свій склад шляхом нормальних парламентських виборів, Президія УНРади та Виконавчий Орган примушені з особливою уважністю прислухатися до громадської opinii. Крім демократичної преси, найбільш повно відчувається голос громадянства в ухвалях з'їзрів та конференцій численних громадських і політичних організацій, а між ними й товариств сприяння УНРаді та товариств прихильників УНР.

Ті переконання Президії УНРади та її Виконавчого Органу не захитав жаден спротив опозиції, що посуджувала рішення тих з'їзрів та конференцій. А панове з опозиції не шкодували епітетів і то справді соковитих: «Український селянин», наприклад, назвав голос тих організацій «вулицю», а соціалісти не посоромились у своїх циклястих відозвах назвати кращих представників українських емігрантів «непоінформованими масами», «здібними тільки оплескувати» (див. згадану статтю Є. Пастернака) і то тільки за те, що ті «непоінформовані» намілилися висловити свою думку, яка не відповідала інтересам українських соціалістів.

Все це лише утвердило Президію УНРади та Виконавчий Орган в переконанні потреби, як скорше змінити організаційну структуру скликання УНРади, щоб дати змогу прийти до неї здоровим елементам української політичної еміграції, а зокрема, представникам найбільш багатолюдної політичної організації — товариствам сприяння УНРаді та товариствам прихильників УНР.

Керуючись цією настановою, Президія УНРади та її Виконавчий Орган погодилися на те, щоб сесія відбулася в Європі, але за обов'язковою передумовою, що сесію буде скликано з членів нового покликання на підставі змін, що їх мусить бути внесено до Тимчасового Закону. Змін, які відкрили б двері до УНРади новим свіжим силам української еміграції, щоб УНРада надалі відбивала стремління української політичної еміграції.

Відновлення й омоложення складу членів УНРади — єдиний спосіб радикального розв'язання кризи, що нині роз'їдає УНРаду. Ф. ПІГІДО

натаврував Швайцарію й взагалі Європу за їхній меркантилізм, хоча ці прикмети європейців без сантиментів старі емігранти вже раніше спробували. Бажання видавати ще часопис ніби вказувало, що стан його ще був бадьорий. За пачку просила мене Г. Кубанська (була вже в Канаді) прислати точну адресу, на яку можна вислати пачку. Глибоко застряв у голові Леоніда Марковича д-р Донцов, що не давав йому покою.

Я на це відповів довгим листом, з'ясувавши, що демократичніші уряди стабільніші, чи ми їх любимо, чи ні. Ці уряди в боротьбі з урядами диктаторського типу завжди перемагають і навів приклади з далекого минулого й останніх світових війн. За першої й другої переможами стали демократичні коаліції. В першій світовій війні тріні стратили: російський і болгарський царі, німецький, австрійський, румунський королі і турецький султан. Австрія розпалася, революція була в Росії, почасті в Німеччині й Туреччині. Демократичні ж країни не зазнали особливих політичних катаклізмів. У другу світову війну вожді: Гітлер, Муссоліні, Антонеску загинули, а їхні території зазнали нечуваної руйни.

З цим листом я спізнився до листопада на пару тижнів, а Леонід Маркович не витерпів і вже 31. XII. 1947 до мене заалармував такою листівкою:

»VIII. і Дорогий Василю Миколайовичу! З Новим Роком! На Вашого листа перед двома місяцями, де Ви пропонуєте мені пачку від п. Кубанської, я вже Вам відповів зараз таки довгим листом, але досі не маю відповіді. Чи дістали Ви його? За пачку я дякував, бо її тут не потребує. Але адресу Г. К. я б потронував, щоб написати їй пару рядків.

Я ще тут, бо мені знов на чотири місяці позичили. Мій стан здоров'я покращав, але каверна ще є. Я пишу багато. Що робите Ви? Чи не написали б Ви книжку про стан нафтової господарки в батюшки (Сталіна — В. І.) з перспективами і под. Розмір довільний, зміст політично-господарський. Тут би був видавець. Пишіть. Вам щиро відданий Мосендз».

Очевидно мій довгий лист розминувся з наведеною карткою. На той довгий лист Леонід Маркович прислав «полемічного» довшого листа, який написав 6. 1. 1948 р.

»VIII. і Дорогий Василю Миколайовичу! Дістав учора Вашого листа з 28. XI. 1947. Чи це помилка, чи справді в тижнів «демократи» листа перечитували, переписували й на пам'ять вчили? Та ж листи йдуть 4-5 днів. Одначе дякую щиро. Історія з Григорієм (архієпископом, — В. І.) і одним із членів Директорії, що з ним тримає, мене теж була засмутила.

Ваша «оборона демократії» мене не переконує. У випадку диктатур ми бодай приблизно знаємо, що воно за цяця й не дивуємося. Але ані Ви, ані я досі ще не знаємо, що таке демократія. Є Перон диктатор? А Франко? Чому ж з ними «кохаються демократи». Якщо вони такі тоталітаристи, то може б тим краще на місце Франка Джіля Робля посадили. А чи думаєте Ви, що за добро «совіюшку» ліві «демократи» з лейбористами не продали б і своєю гордою Англією? Що зробив Рузвельт і Черчил з Європою в Ялті, а тепер рвуть волосся. . .

Вашінгтонів приклад — чудовий приклад. (Я навів йому, як Вашингтон, після перемоги над Англією, на пропозицію командних начальників армії

Під таким заголовком «Огонек», ч. 46. вмістив кореспонденцію перебігу заочної конференції в зв'язку з перевіркою рішення ЦК КПСС і совета міністрів СРСР «Про заходи по дальшому поліпшенню торгівлі». Подію характерні фрагменти з дописів учасників.

«ПОЧЕКАЙТЕ, СКОРО БУДЕ...»

«...Чи можна купити окреме крісло? М... можна, правда, їх, здається, ще мало. Почекайте, скоро будемо робити крісла і канапи з сидженнями з пенопласту.

Пластмасові меблі? Про це, признатися, ще не думали.

В. В. Тіхоміров — начальник виробничого управління меблевої промисловості Мосмськсовнаргоспу».

АЛЬБОМИ І... ЗАНОЗИ

«...Ви говорите: пенопласт. Давно вже чуємо про нього. Московський меблевий комбінат обіцяє пенопластові крісла і канапи поспіль багато років. Але до цього часу я взірці бачив лише в альбомах.

Чотири тисячі покупців записано в чергу на софу-ліжку чехословацького виробництва... Меблевий комбінат нарешті почав виробляти модернізовані шафи. Форма хоч куди, а викінчену — нікуди. За круглий стіл фабрики ч. 2 хоч не сідай: так і дивись дистанеш скалку.

Н. А. Чуркін — директор магазину ч. 1, Мосмеблеторгу».

«НАГРУЗКА»

«...До цього часу ще існує система двадцятип'ятивідсоткової нагрузки: хочеш дістати 100 метрів гарної якості тканини, бери ще 25 метрів тканини нехорожої.

«Плащі, костюми, сукні — скільки хочеш!» — притискує кулаки до грудей В. Г. Трохов, начальник управління кравецької промисловості Мосгорвиконкому. — «Взагалі, ми випустимо в цьому році (заява зроблена в листопаді — СЕР) три тисячі різноманітних моделей чоловічого, жіночого й дитячого вбрання, між іншим, 18 моделей для новонароджених.»

От хто на нас не скаржиться!»

НЕЗВИЧАЙНА ПОДІЯ

«...Купити нову сукню чи вбрання — це хоч і невелика, але все таки по-

На шпальтах совєтської преси

„Чи є контакт?“

дія в житті людини, так би мовити, маленьке свято.

І, ох, як неприємно буває зіпсувати таке свято. А часто доводиться...

Наприклад, кілька днів тому забракло жіночих плащів розміру — 44 і 46, що найбільш ходові. Надіслали ми замовлення до фабрики ч. 9. Сьогодні одержали плащі, але всі одного, червонуватого коліру. Щось середнє між коліром моркви і цегли. Взагалі, плащів у нас досить, але моделі одноманітні й якістю не можемо похвалитися. Навіть в магазині на вішаку плащ через тиждень тратить свій вигляд, матеріал, як ми кажемо, «скачується», робиться подібним до пошти. А що буде, як почне хтось носити?

М. І. Малишев — старший продавець магазину ч. 50 Мосодряду».

ЛАКОВАНІ ЛАПТИ

»Споживач тепер не той, що був кілька років тому. Йому вже не скажеш: «Бери що дають.» Він хоче вибрати і він має рацію. Але часом таке пропонуєш покупцеві, що самій соромно. Ну скажіть, чи ви б носили ляковані лапти? Адже ж їх виробляє шановна фабрика «Паризька комуна». Це т. зв. босоніжки моделі ч. 574. Багато років ця фабрика випускає жіночі туфлі моделі ч. 320, — тяжке, сокирної роботи взуття, що ніяк не прикрашає жіночої ноги. Давно набридли всім танкетки...

О. І. СПІРІДОНОВА — завідувач секцією жіночого взуття магазину ч. 28, Москобвоторг».

ГАМА ФАРБ

Заступник начальника управління взуттєвої промисловості Мосмськсовнархозу Т. Л. Іпат'єва пише:

»В цьому році ми розробили і впровадили 250 нових моделей чоловічого, жіночого й дитячого взуття. Розпочали виробляти туфлі модної силуети, з вузьким носком і закаблуком типу «гвоздик». Фабрика модельного взуття ч. 1 буде виробляти привабливе жіноче взуття з замші, лаку, кольорою шкіри і парчі. Фабрика «Паризька комуна» вироблятиме взуття з вовни на «каблучке». Москожкомбінат — взуття зоденого вжитку на гумовій підшви з передками, які не пропускають води. До осіннього й зимового сезонів вироблятимемо чоловіче та жіноче взуття з всвинними герхами, хутром чи байкою підшито. Мені незрозумілі скарги на

(Закінчення на 5-й сторінці)

проголосити себе королем, відмовився; чесно дотримав вірність парламентові й за це увійшов в історію найбільшим політичним діячем світу, більшим від Наполеона й інших диктаторів, — В. І.). Але казало цитанча: «Не пишіть, злапавши мого батька в коморі — зловить його в полі»... Пустить тепер Вашингтона до Європи... Цю до «демократії» більші вимоги, ніж до «диктатури» — це правда. Бо від янгола бажать янгольських вчинків, а від чорта чекають лише чортячих. Тому легше бути чортом, як янголом.

Щодо уряду, який нам дадуть, або визнають — сумніваюся... Знаєте, що в таких речах погане? Не те, що якісь припишуть закони, але інтерпретувати їх будуть ті, що їх накидатимуть. Побачимо!

Я не сумніваюся, що Мазепа був би кращим прем'єром, ніж Стецько. Але то все люди, які чекають, що їм «прем'єрство» дадуть. А такі Стецьки й Бандери — йдуть і... беруть. Може це жаль (я не одоратор ані одного, ані другого поповича), але що Ви зробите? Маєте Ви силу «взяти»? «Влада» це, на жаль, «жіночого роду»... Вони чекають, коли їх запросять, «дадуть права й визнають обов'язки». Є це життя: хто не йде вперед (в який перед?) — той іде назад. Зрештою, ані Ви не є такий великий «демократ», ані я — такий «диктатор» — побачимо.

Є тут, однак, реальна річ: одне видавництво тут, у Швайцарії, може й хоче видати працю на господарсько-технічні, або й чисто господарські теми Сходу. Може бути книжка 100-300 стор. у німецькій мові. Може це бути нафта, енергетика, сільське господарство, і п. Цюб Ви написали? Заплатять

добре. Може б переробили свою ранішню працю про енергетику України й Кубані? Два роки вже видавництво пилалося.

За адресу Г. Кубанської дякую. Фесенко мені часом пише. Як кожен Савло, що став Павлом він виявляє не збійку діяльність, щоб ловити «душі». Пакети дацу... От і маєте: один гавляйтер Христов у Москві, другий у Римі, а третього вже монтують для хахлів у Нью-Йорку — буде це теж «євангелік».

Справи нашої Автокефальної Церкви мене турбують. Але коли б Ви знали, які то «єпископи», що були в Братиславі р. 1944... Ви б, мабуть, стали мохамеданином.

Валя Лис. повелася з моєю жінкою дуже зле. Якщо взяти під увагу, що я їй і покійній сестрі дав можливість матуру студіювати, аж сам дістав тбц, що моя жінка її прийняла в Братиславі як сестру, — то вона злая істота. Я не чекаю подяки, і не для подяки чи вигоди я це робив. Я не бачив їх з р. 1933 до 1943, а пані до 1945, покійницю (малярку Аллу, — В. І.) з р. 1933. І одружившись, я помагав їм за згодою й поміччю жінки далі. А вона мсїй дитині не хотіла допомогти...

Моя каверна, каже лікар, загусла й отрусення організму зменшилося. Може якось витягнуся. Але потребує час, каже лікар. Маю апетит і сон...

Ах, якби я хотів мати свій часопис! Думаю, що до Америки мені не можна. Бо хто має плями на легенях того не пускають. Не буду плакати. Пишіть! Стискую руку. Ваш відданий Мосендз. Р. С. Можуть бути й більші статті, — не лише книжка. Але це б я хотів мати до діла лише з Вами».

Рецензії і Огляди

Книжка для дітей і молоді

Олекса Кобець, Сходить Сонце, В-во «Слово», ілюстрації й обкладинка Олега й Олександра Ворониних, Нью-Йорк, стор. 272, тираж 2100, ціна — 3 долари.

Два роки тому ми відзначали 70-ліття нашого видатного письменника О. Кобця-Варави, пізніше вийшли його цікаві спогади «Записки полоненого», а тепер перед нами вже лежить нова великого формату книга, що має назву «Сходить сонце». Як бачимо з титульної сторінки, це читанка-декламатор, що містить вірші, казки та оповідання для дітей і молоді.

Передмову до цього цінного видання написав педагог проф. д-р Г. Г. Ващенко, який знайомить нас тут із проблемою виховання дітей і молоді, зокрема тут, на смірації, вказуючи на небезпеку цілковитої асиміляції. Одночасно проф. Ващенко аналізує цю книгу О. Кобця, даючи їй високу оцінку.

Справді, коли розглянемо весь цей цінний збірник письменника, то побачимо, що це багаточисний матеріал для виховання наших дітей, нашої шкільної молоді. Книга має чотири розділи: найменшим, трохи старшим, ще трохи старшим і найстаршим. Цінність цього збірника-читанки полягає в різноманітній тематиці творів, в прекрасній мові, у високому змісті, у патріотизмі.

Вся ця творчість пройнята любов'ю до всього прекрасного — до матері, до природи, до праці, а найголовніше — до нашої Батьківщини. Низка творів розкриває нашу історію, змальовує героїзм наших воїнів-оборонців. Авторова мова легка, образна, зрозуміла.

Ось кілька зразків-уривків з окремих віршів:

Десь за горами, морями,
Де пливе Дніпро могутній,
Є країна — Україна —
Рідний край наш незабутній...

(«За Україну»)

Окремі вірші нагадують нам про недавнє минуле, коли десятки тисяч наших людей залишало рідну землю:

«Весь скарб у вузликках; маленькі саночки,
Весь одяг на собі; обмотки ганчіряні;
Глибокий сніг, і в ньому грузнуть два синьки,
Із рідної землі в світі з батьками гнані.
А спереду — чужі краї, чужа земля,
Далека путь снігами... Але, може,
Ти збережеш їх від тирана із Кремля,
Від Ірода новітнього, Могутній Боже?»

Іноді тут зустрічаємо вірші, що їх уже

знають наші учні, їх чуємо часом із сцени на академіях, як:

«Коли б не він, то й люди б нас не знали»
(«Хвала Шевченкові»)

або відомий пластунський марш «Від синього Дону до синих Карпат».

Цінність творчості О. Кобця бачимо і в тому, що він тісно пов'язує її з долею свого народу, з його болями, поразками, ідеями й перемогами.

Зразком ліроепічного твору, що змальовує героїв нашого минулого, є вірш «Крути», що починається рядками:

«Я перед сном Олегові-синькові,
За давнім звичаєм своїм,
Не фантастичні вигадки казкові —
Про нашу дійсність правду розповім...
Триста їх, як цвіт ясний, весняний,
В снігових заметах залягло;
В їх серцях одно палке бажання
В лютий холод полум'ям ціло:
Захистити Матір-Україну
Від навали п'яних москалів...»

Тут знаходимо вірші і про пори року, і про різних тварин, і про Крути й Базар, і про релігійні свята, і про тугу за Батьківщиною:

«Чужино, ти чужа чужино!
Хоч яка ти привітна й гостинна,
Та стужилося серце давно
За тим краєм, що звуть Україна...»

Крім цих позитивних ознак самого змісту творів, слід згадати, що книга має фото автора, гарну двокольорову обкладинку, а після кожного вірша чи казки є малюнок-кінцівка. Ця книга видана на кошт робітника-чорнороба, що живе в Америці, Маркіяна С. Чорнокошицького, фото якого також розміщено у збірнику. Цей крок особливо похвальний ще й тому, що таке видання в Америці коштує понад три тисячі доларів. І коли б у нас таких жертвоних людей було б більше, ми врятували б від забуття багато цікавих творів, що вже лежать написані, або які ще будуть написані, але не матимуть видавця.

Закінчуючи цей огляд видання, слід ще раз віддати пошану і подяку невідомому авторові за таку цінну працю. Сподіваємося, що наші вчителі, шкільні книгозбірні та батьки, що мають дітей, не завагаються придбати собі цю корисну книжку. Дмитро ЧУБ

У цьому листі Леонід Маркович намагається довести ділетантською фразеологією, що диктатура має таку перевагу над демократією. Він останню вважає якимось сфінксом у житті, а диктатуру окресленою. Дійсність же говорить протилежне. При демократії — вільна преса про діяльність і наміри правління поінформує часом більше, ніж потрібно. А диктатор завжди — таємничий і невідомо, що читатиме завтра. Цілковито фантастично він характеризує ніби пасивного Мазепу (очевидно, професора), а натомість динамічного Стецька. В усьому цьому досить і демагогії, хоч і вбраної в деякі форми. Сперечання було шкідливе, бо воно б викликало більше хвилювання у Леоніда Марковича.

За можливість видання якоїсь фахової книжки у Швейцарії з надзвичайно широкою тематикою (нафта, енергетика, сільське господарство) і в розмірі 100-300 стор. мені тоді здалося трохи поверховим. До цього дістали дані від совєтів у той час було неможливо, а своїх книжок я не мав при собі.

Треба лише подивлятися, що в такому стані Леонід Маркович всим тим цікавиться. Це ж саме можна сказати про екскурси відносно церковної ситуації.

Огірченість лікаркою Вал. Л. була слухна, бо він допоміг як не матеріально, то морально обом дівчатам набутти високу освіту. І якраз Валентина довше мешкала в родині Леоніда Марковича в Братиславі. В усякому разі, цей лист життєрадісний з різними перспективами.

На цього листа я зразу відповів, обходячи невральні моменти й інформуючи про цілковиту відсутність у Німеччині літератури із совєтів, а без цього

не можна написати поважної книжки про економіку цієї країни й тамошню Україну.

На це 1. II. 1948 р. одержав таку поштову картку:

»ВШ. і Дорогий Василю Миколаєвичу! Хоч я й давненько дістав Вашого листа з 12. I., але не відповідав досі, бо чекав відповіді на попереднього листа, де я пропоную Вам написати дещо про економічно-технічні проблеми земель під Московщиною. Це не мусить бути нафта, але кожна солідна стаття чи книжка знайде тут собі місце. На це Ви мені не відповіли. Чи може цензура вичитує. Віда тепер у цій Європі, — хоч у двох примірниках листи пиши: один для цензора, один для адресата.

Пані К. (Кубанській, — В. I.) написав, але відповіді жадної. Писав мені з Аргентини наш «безграничний хахол», що намагається дістати для Вас візу. Думаю, що це б було для Вас добре. Хоч Близький Схід був би ще кращий. Дуже б хотілося разом попрацювати.

Ваш термін «підмуранти» дуже влучний. Але ті «соборники», що видали відому Вам мапу, то «ребята» А. М. Л-го, Матур вони мають аж забагато, але зате хребет у них слабенький. Звичайно, що писати до всіляких «органів» Вам не можна, так як і мені. Бо 1) це є конкуренція магістрам з масло-союзу, 2) нікому з т. зв. «чинників» не йдеться про Україну, а лише про «інтереси». Французька політика ім цьому прикладом. Зрештою, життя коротке й якийсь там титул чи посаду треба зловити. А оскільки все це «разночинці» — дрібні ксьондзовичі, адвокатовичі й взагалі... без роду й племені, то й чекати від них чогось тяжко. В цім відношенні може буде краще, як всі роз-

В глибокому смутку повідомляємо, що в п'ятницю ввечері 21. липня 1961 р. несподівано помер у США

д-р Любомир ОРТИНСЬКИЙ

співробітник журналу «Сучасність», колишній член редакційної колегії двотижневика «Сучасна Україна».

Покійний народився 7. червня 1919 р. в сім'ї вчителя в Михалевичах на Самбірщині. Студіював в університетах Варшавському, Віденському та Мюнхенському, де здобув докторат державних наук.

В останній час Покійний був головою Головної управи Братства кол. воїнів 1-ї дивізії Української Національної Армії й активним співробітником ЗП УГВР та видавництва «Пролог» у Нью-Йорку.

Вічна йому пам'ять!

Видавництво
«СУЧАСНА УКРАЇНА»

Коротко — з життя на чужині

В 50-річчя існування, Український Робітничий Союз в США видав «Ювілейну книгу», що має 322 стор. великого формату з діятрамами та численними знімками. Книга детально з'ясовує, як спочатку убога українська робітничка еміграція в США розрослася в продовж 50-х років в одну з найпотужніших українських організацій в новому світі. Поруч Українського Народного Союзу, який нараховує понад 70 тисяч членів, Український Робітничий Союз став другою по кількості членів українською організацією в США: він нараховує сьогодні понад 25 тисяч членів. З ювілейної книги довідуємося, що Український Робітничий Союз розгортає свою діяльність також між нашими братами білорусами і творить для них окремі відділи. Робітничий Союз є братським товариством, яке займається не тільки матеріальним страхуванням своїх членів,

але й веде широку культурно-освітню, громадську й товарисько-побутову активність.

На запрошення оперного театру у Сан-Франціско (США) український співак-тенор Мирослав Скаля-Старицький співав там 20. і 23. квітня роллю Володимира Ігоровича в опері «Князь Ігор» Бородіна. Мирослав Скаля-Старицький — постійний член оперного ансамблю «Гранд Опера» в Парижі. Під час перебування в Америці та на запрошення театру «Українська сцена» в Детройті, Скаля-Старицький співав там 18. квітня партію Андрія в опері Миколи Аркаса «Катерина», за одночасною поемою Тараса Шевченка. Постановка цієї опери входить у програму Шевченківських ювілейних святкувань; наприклад, 6. травня вона була виставлена в Чикаго, а 13. травня відбулася в Канаді, — в Торонто.

„Чи є контакт?“

(Закінчення з 4-ї сторінки)

наші танкетки. Їх будуть і далі виробляти наші фабрики. Гляньте на наші новинки. Чи не правда гарні? Красиві лінії, висока якість виробу, а яка гама фарб!..»

Пляни, як бачимо, чудові, але навіть ці пляни далеко відстають від сучасного стандарту західноєвропейських країн. Але, як каже народне прислів'я: «Н^а безриб'ї і рак риба». Чи існує між усім цим якийсь контакт?

Без заочної конференції можна сказати, що контакти між продуцентом, торгівлею і споживачем нерозривні. Всі вони зв'язані ланцюгом злиднів, — ім'я

якому совєтська система господарювання.

Цих кілька висловлювань досить, щоб намалювати загальну картину поставання речами широкого вжитку. Такий стан, як бачимо, в Москві, а що ж тоді можна очікувати на периферії, а зокрема в національних «суверенних» республіках?

Є дві речі в СРСР, що ніколи не в'яжуться, це — слова і діла. Віддаль між обіцянками і добробутом з кожним роком не зменшується, а навпаки, збільшується. Такий уже, мабуть, закон марксистської діалектики. СЕР

біжаться по земній кулі, бодай не будуть на одному місці багил громадити.

Мені ніби краще, принаймні важу вже знову 56 кг., але треба бодай 65 кг., щоб задумати КВ, але все гроші, гроші... Боюся, що саме тепер прийдеється покинути санаторію.

Моя жінка записує 10-й семестр, складає вже 2-й рігороз, буде готова в цім році. Якби здоров'я — подалися б до світу.

Знаєте, дуже мені хочеться якийсь журнал видавати. Без Косачів, Пеленських, івців... Порядний журнал, де б без «лицеприяття» можна було висловити свою думку, не боячись ані підматурантів, ані піддокторів чи інших «спеців від неньки кишені».

Пишіть. Чи можна вже до Вас посилати журнали? Я б післав Вам тижневик «Вельтохе». Стиську руку. Ваш відданий Мосендз».

І в цій поштовій картці знаходимо різноманітні зацікавлення Леоніда Марковича, головню духового змісту. Про карту, яку він згадує, треба мати на увазі таке. В британській зоні тоді поширилася зроблена й видрукована карта з якимись довільними (зменшеними) кордонами України, але без підпису автора й місця видання. На мій запит, чи він не знає, хто те зробив, він через нехиті до центру УНР і приписав йому. Далі в нього вириваються гострі вислови про «разночинців» «ксьондзовичів і адвокатовичів». Найцікавіше з цього всього — мрія про журнал ні від кого незалежний. Звичайно, це в значній мірі була наївність і відсутність досвіду у видавничих справах. Застереження при цьому проти івців свідчить ухвалення його від націоналістичного табору. Згадка ж про Косача вказує, що Леонід

Маркович мав вірне відчуття до камеліонового письменника Косача. При цім у нього жевріє мрія про видужання й з'єднання з родиною та виїзд у... світі.

Про можливість написати й видати якусь економічно-технічну розвідку про Україну я мав думку, що це не до виконання в умовах, в яких перебував. У мене також було підозріння, що найногого Леоніда Марковича шантажує якась розвідка отим видавцям. Але, щоб хоча трохи заспокоїти недужого, я склав дуже загальникову програму такої книжки й вислав до санаторії. Як відповідь на це, Леонід Маркович написав 12. II. 1948 р. таку поштову картку.

»ВШ. і Дорогий Василю Миколаєвичу! Ваш лист одержав. Дякую. Програма книжки добра. Її надрукували б, але ж раніше мусять «товар» бачити. Це зрозуміло. Вони Вас не знають. Тому добре, щоб прислали опрацьований перший розділ. Звичайно, що в книзі не мусило бути забагато «східних сварок», або все в європейському навітленні. Тоді на таку книжку мусить бути інтерес і збут і добрий гонорар. Самозрозумілою умовою мусить бути німецька мова: добра, вправна, цілком літературна. (Підкреслення Леоніда Марковича — В. I.). Бо інакше нема чого починати й роботу: переклад з'їсть увесь заробіток. Лист-експрес я дістав на 4-й день, а лист більший — лише вчора. Мабуть у нім цензор там єдно нічого не зрозумів як і я.

У мене все гаразд, за винятком туберкульозу. Тепер би мені стрептомицини, але... Одначе пробую, може щось вижебраю.

Писав Селешко, що вибирається до Канади, але він усе «рибу перед нево-

Д-р М. І. МАНДРИКА

Проф. Я. Рудницький про Західню Європу

ДОПОВІДЬ В УВАН (КАНАДА) 14. 5. 1961

На прилюдній сесії Української Вільної Академії Наук в Канаді її президент проф. д-р Ярослав Б. Рудницький подав дуже цікавий і змістовний звіт з своєї останньої поїздки до Європи, з яким, хоч коротко, хочемо познайомити читачів «УВ».

Чергова міжнародна конференція (точніше — конгрес) назвознавців (ономастів) відбулася в Італії, в місті науки і культури — Фльоренції, в перших днях квітня (див. статтю д-ра Г. Наконечної «Українці на міжнародному конгресі в Італії» в «УВ» ч. 18/1444 за 30. 4. 1961 р.).

По дорозі до Фльоренції проф. Я. Рудницький запланував відвідати Німеччину, щоб там, у Бадвальбасі, поставити від імені УВАН портрет української письменниці Марка Вовчка (Марковичевої) в готелі «Вайренгоф», де вона колись перебувала (див. допис «На слідах українських письменників в Європі» в «УВ» ч. 17/1443 за 23. 4. 1961 р.). Тому, прилетівши до Лондону, а з нього до Франкфурту (де знову проф. Рудницький зустрівся з проф. Штейнером в справі видання українського етимологічного словника, виготовленого проф. Рудницьким). З Франкфурту він прибув до Бадшвальбаху, і хоч це було на Великдень, розшукав кого треба було (бо готель перейшов уже в інші руки), а головню міського архіваріуса д-ра Мая та владительку готелю, пані Клоге, і з парадною примістив портрет Марка Вовчка на почесному місці в готелі. В наслідок того бургомістер міста прислав уже до Вінніпегу лист признання й подяки.

З Німеччини проф. Рудницький виїхав до Міляну і там використав наскооро нагоду перевірити, як стоїть шевченкіяна (себто твори Шевченка й про Шевченка) в міських бібліотеках, знаючи, що в Міляні перебуває сестринка Лесі Українки і може йому допомогти.

З Міляну проф. Рудницький виїхав потягом до Фльоренції.

Прибув туди годі, коли вже відбулася товариська зустріч делегатів, але ще ділові засідання не починалися — якраз в пору. Засідання конгресу йшли за певними секціями. Прочитавши свою наукову доповідь, як представник Канади, проф. Рудницький використав цаєсливі обставини, щоб виголосити ще від УВАН доповідь несприятливого проф. М. Боровського про українські назви в міжнародній ботанічній термінології Чорноморського басейну. При цьому, перший раз в історії міжнародних кон-

гресів проф. Рудницькому вдалося ввести в життя українську мову (звичайно вживалися мови: англійська, французька, німецька і мови країни, де відбувався конгрес). За початком проф. Рудницького пішли делегати з Польщі та Хорватії. До цього успіху мало значення головування на засіданні професора (німця) — широго приятеля проф. Рудницького.

На цьому конгресі також був проф. д-р Я. Славутич з своєю доповіддю, а також пані д-р Г. Наконечна з Мюнхену.

Між іншим, важливою резолюцією конгресу була ухвала рекомендації, щоб географічні назви писалися й вимовлялися в транскрипції тих країн, до яких вони стосуються (наприклад, не Київ, а Кйів).

Перебувши на всіх засіданнях конгресу і використавши час на закріплення дружніх стосунків з представниками наукового світу, проф. Я. Рудницький виїхав до Риму, щоб там, головню, зробити дослід в бібліотеках. (У самій Фльоренції проф. Рудницький також обслідував національну бібліотеку й не знайшов навіть одного примірника «Кобзаря»). Маючи з собою «Кобзаря» в перекладі д-ра Гантера, він подарував його названій бібліотеці. Найповнішою й найкращою та найбагатшою збіркою українських видань (україніки) всіх часів посідає бібліотека орієнтальних студій Ватикану (там працює о. Великий). Враження від цієї збірки величезне.

З Риму проф. Рудницький поїхав до Неаполю, де також обслідував бібліотеку (дуже мало українки). З Неаполю він поїхав на о. Капрі, щоб дослідити про колишнє перебування там українського письменника М. Коцюбинського. Після цікавих і пригодницьких розшуків вдалося встановити, що письменник перебував у 1912 р. у вілях «Блазіус» та «Серафіна». Добру поміч у цьому дав директор міської бібліотеки д-р Л. Бладіер.

З Італії проф. Рудницький поїхав до Швейцарії. В міській бібліотеці Цюріху він шукав за виданнями Шевченкових творів М. Драгомановим, і не знайшов жодних видань. В Берні, в національній бібліотеці, є лишень однім-одне видання М. Драгоманова «Поезії Т. Шевченка заборонені в Росії» (див працю проф. д-ра Я. Рудницького «Шевченкіяна в Швейцарії» в «УВ» ч. 23/1449 за 4. 6. 1961 р.). Він сконтактувався з д-ром

(Закінчення на 8-й сторінці)

торитетів в історії нашої промисловости, а я був певний, що для них творцями промисловости в Україні є головню росіяни, які там не вклали ломаного гроша. Через те без дискусії я насторожився... Цікавить його також агентурний витвір Козакі, про яку я не раз з ним говорив. Знав я й того генерала, про якого пише. То сірєнька донська людина, покірна, що слухняно виконувала доручення хлібодавців, а Леонід Маркович надав їй більше уваги.

Дуже сумні були рядки про родину і власну резигнацію з залишенням у Швейцарії. Тоді він не уявляв, очевидно, труднощі з доставлянням родини за море, що це дуже легко могло викликати репресію по відношенню до неї окупантської влади.

Гостро продовжував Леонід Маркович осуджувати галичан і подав, як саме втрачений рукопис його «Прорька». Випадок занадто фатальний. З великою роздратованістю засуджує Леонід Маркович майже всю емігрантську пресу, яка видавалася, майже вся в несприятливих умовах. Чомусь він приписував переслідування Донцова за «фашизм» галицьким чинникам, не подаючи доказів. Нарешті боліло його гуртування кубанських українців, хоч він добре знав про безнадійність цієї справи в Європі.

Тяжко було відповідати на цього листа. З одного боку не можна було погоджуватися з багатьма його твердженнями, а з другого необхідно було уникати викликання зайвого хвилювання. Про можливість переїзду до Канади я лише натякнув, не маючи певности, що то колись станеться. Леонід Маркович же так цього хотів, що вважав, що... ніби я вже в Канаді.

16. IV. 1948 він уже мені так написав:

»ВІІ і Дорогий Василю Миколаєвичу! Пару днів тому дістав я листівку від пані Кубанської, а сьогодні Вашого з 11. IV., й спішу відповідати, щоб застати ще Вас в Європі. Я за Вас дуже радий. Певен, що в Канаді бодай матеріально буде Вам краще, хоч гризоти буде більше, обсервувачи товсту шкуру й заросле салом сумління наших «братів»...

На Вашу працю чекаємо. Надіюся, що ніхто в Швейцарії не знає про мою участь, бо це могло б бути для мене шкідливим. Тут емігрантам заборонено щобудь давати до друку.

Моя дружина в червні має абсолютно рійом і до кінця року надіється бути готова та буде намагатися поїхати якось до Швейцарії. Тоді б я дійсно був радий знати, що їй можна до Канади. Цікаво, як там з лікарями. Вона б рішуче пішла на провінцію. Пані Кубанська пише мені, як зробити, щоб і мене до Канади перевезти! Цього ніяк не можна. Я маю відкрите тьб, а з тим нікуди до жадних позаєвропейських демократій не можна. Навіть якби й закрило каверну, теж не пустять.

Кузів «умедний... дійсно. Посилає мені адресу незнайомої людини, щоб я їй писав про стрептомицину. Я написав на звороті листа Кузівського. Відповіді немає й напевно не буде. Так можна писати до Форда, наприклад, чи до Чапліна. Цікаво, що європейці, попадаючи до США, отак дитиніють, хоч безперечно Кузів є симпатичною людиною. Стрепто обціляти мені й інші «браття».

Питання нашої майбутности політичної для мене темне й сумне. Остатки підуть з першим, хто їх поманить і заговорить з ними на «общепонятном». Історія з Власовим, коли з ним пішли майже всі

† Прот. о. Володимир Вишневський

В середу 5. липня ц. р. в Парижі несподівано помер бл. п.

протопресвітер о. Володимир
ВИШНЕВСЬКИЙ,

голова Генерального Церковного Управління у Франції й Адміністратор Української Автокефальної Православної Церкви на Францію, Швейцарію, Еспанію й Італію та настоятель української православної парафії в Парижі.

Протопресвітер В. Вишневський походив з старого козацько-священничого роду. Народився 20. липня 1897 р. в с. Теслутові біля Берестечка на Волині, де батько його був священником. Після закінчення світської середньої школи в Крем'янці, склав конкурсний іспит в Київській політехніці. Перша світова війна не дала йому можливості продовжувати навчання й після закінчення Київської артилерійської старшинської школи був висланий на північний фронт.

В роках 1918-1920 брав участь в українських Визвольних Змаганнях, а пізніше вчителював на Волині до 1924 р. Вважаючи присвятитися духовній праці серед рідного народу, вступає на новозорганізований православний богословський факультет при Варшавському університеті, який закінчує з титулом магістра теології в 1928 р. На початку студій у Варшавському університеті одержав завдання від декана православного богословського факультету митрополита Діонісія зорганізувати бібліотеку, що Покійний блискуче виконав. Одночасно брав він активну участь у житті українських студентів, ведучи боротьбу за українізацію теологічного гуртка. Коли це виявилось неможливим у зв'язку з натиском польської університетської адміністрації та русофільських кіл митрополії, організує вихід українців-богословів з гуртка та вступає до Української Студентської Громади у Варшаві, належачи до її управи. Число українців-богословів у цій громаді вросло за 4 роки на понад 150 осіб.

Хоч о. В. Вишневський мав можливість стати лектором при Варшавському університеті, вибрав він шлях безпосередньої праці серед свого народу, а тому 22. квітня 1928 р. приймає священничі свячення. Проте не вдається йому напочатку працювати на рідній Волині. Зросійщене духовенство на кількох собориках, не зважаючи на протести священників українців, виносить ухвалу про недопущення на Волинь о. В. Вишневського, «як відомого українізатора».

Свящ. В. Вишневський одержує першу свою парафію на північному пограниччі української етнічної території в

остатки, мала б бути нам мemento. Та що робити проти цього? Проповідувати лімонадний соціалізм Феденжа, без сили й можливості його здійснити! Націоналізм і дає матиме великі шанси. Вся справа буде в націоналістах. Енергії в них не брак, як не брак і ґрунтової безграмотности й самореклями.

У Канаді, звичайно, України не збудувати... Сумне твердження, але інакше не може бути, особливо як порівняти жертвенність поляків і жидів з нашими христоводавцями. Старого муфтія О. — буде мати нагоду пізнати й дасте мені за правду...

Стала адреса моєї дружини... Адресу Вашу я їй подав. Дякую Вам ширю. З нею б було легко. Вона й дитина здорові як бук. Зжерла мене проклята Австрія.

Моє здоров'я зле. Може це лише весна, а може й кінець починається. А так страшно хочеться ще жити: лаятися, ненавидіти, любити й крутитися серед цього, що зветься нашим життям.

Маю неприємності з моїм романом, який мені такий галицький видаєць у Брюсселі Мулькевич зепроторив. Моя поема «Волинський рік» уже вийшла.

Ну, щасливої Вам дороги! Соколиного крику й лебединого віку! Ваш ширю відданий Мосендз. P. S. Напишіть каржу чи дістали лист».

(Далі буде)

м. Орля на Підляшші з одночасним призначенням повітовим місіонером Більсько-Підляського повіту. Тут виявив себе о. В. Вишневський, як ревний душпастир і добрий місіонер, організуючи місіонерські з'їзди доховенства, великі паломництва до Почаєва, відвідує численні місцевості й виголошуючи там палкі проповіді та боронячи православних українців перед спробою їх полонізувати або відібрати від православ'я.

Особливо відважно о. прот. В. Вишневський виступає в часі відомих подій на Холмщині, організує протестаційні делегації й збирає фонди на оборону переслідуваних православних українців. За це та за відмову викладати релігію й говорити проповіді польською мовою в той час вже протоєрея В. Вишневського польська влада усуває з Підляшшя. В цей час церковна влада нагороджує його хрестом з оздобами.

Большевицька окупація застає його в Березному на Волині. Після кількох арештів прот. В. Вишневський був змушений тікати з родинною до Луцького, де перебув до приходу німців.

З відновленням УАПЦ Архієпископ Луцький і Ковельський Полікарп (пізніший митрополит) призначив о. В. Вишневського повітовим деканом до м. Ковеля, даючи йому великі повноваження.

Тут о. Володимир з усією енергією віддається справі розбудови рідної Церкви, українізуючи парафії й витискаючи т. зв. «автономістів». За свою ревну працю був у тому часі нагороджений митрою. В часі посиленого терору гітлерівської влади супроти українського громадянства у зв'язку з діями УПА, о. прот. В. Вишневський був заарештований у вересні 1943 р. як закладаний, разом з іншими визначними громадянами на Волині. На акцію його пастви в його обороні в листопаді 1943 р. був звільнений з в'язниці.

В часі евакуації через Польщу й Словаччину прибуває до Німеччини, а в 1948 р. на прохання українського громадянства у Франції прибуває до Парижу, куди покійний митрополит Полікарп призначив його настоятелем тамошньої української православної парафії, доручаючи йому одночасно розбудову релігійного життя православних українців у цій країні. З місяця травня 1950 р. став головою Генерального Церковного Управління УАПЦ у Франції, а з 1. листопада 1953 р. — адміністратором УАПЦ у Франції, Швейцарії, Еспанії й Італії.

З прибуттям митрополита Полікарпа до Франції, був призначений членом митрополічії ради. На Паризькому соборі в 1952 р. обирається членом-секретарем Священного синоду УАПЦ, а з грудня 1956 р., з прийняттям УАПЦ нового статуту, стає членом Вищої ради митрополії УАПЦ, беручи в її працях завжди діяльну участь.

У самій Франції поширює церковне життя, організуючи духовну опіку над православними українцями там, де її досі ще не було, та легалізує нові парафії на провінції. Це вимагало з його боку багато зусиль з огляду на нестачу українського православного духовенства у цій країні. Для кращого контакту з вірними почав у 1953 р. видавати журнал «Благовісник Генерального Церковного Управління УАПЦ у Франції», якого вийшло чотири числа. Помимо своєї великої душпастирської праці, покійний о. Володимир Вишневський знаходив час і на громадську працю, будучи членом контрольної комісії КОДУСу, Т-ва політв'язнів, членом СУВу, членом комітету охорони могил визначних українців у Франції і т. д. Одночасно співпрацював в деяких церковних журналах і світських часописах.

В день 25-ліття священства, 22. квітня 1953 р. митрополит Полікарп нагородив митр. прот. В. Вишневського найвищою нагородою для білого духовенства — саноном протопресвітера.

Завжди повний енергії, Покійний до остатку своїх днів жертвенно працював для Української Автокефальної Православної Церкви й свого многостраждального народу. В розпалі цієї праці несподівано упокоївся 5. липня 1961 року.

Вістка про його смерть була несподіваною. Ще кілька днів перед смертю він був повний оптимізму і в добром здоров'ї. В суботу 1. липня відправив у Сансі панахиду на могилах українців.

(Закінчення на 8-й сторінці)

Не забувайте про
передплату на „УВ“

ЦЕ і ТЕ

З блокнота спостережника

Лондон, п'ятниця 21. липня

Ну от, нова версія перебігу громадянської війни в Україні. Вже написана книга про большевицьких ватажків (Котовський, Примаков та інші), які на чолі дивізій здекласованого й русифікованого елемента ломали в'язи в «огні збудженні, але окрадені» молодій державі.

Нова версія цікава тим, що наголос ставиться на «послідовний гуманізм метод червоної армії». З надрукованого в київській «Літературній газеті» уривку з книги проглядає намір авторів вмовити в читача, що большевики були такі людяні, що не лише не вбивали полонених петлюрівців, а навіть на полі бою мали до них жаль і тільки й думали про те, як би їх взяти живцем та перевиховати. А як пояснить автор (чи автори) зв'язку розправу під Базаром? Мабуть, промовчить її, або зацитує з «Української радянської енциклопедії», де під гаслом «Базар» сказано, що тоді то й тоді відділи Котовського взяли в полон понад 500 «петлюрівських бандитів». Саму ж розправу енциклопедія соромливо промовчує. Ще б! Коли на порядку дня стало доведення до відома нових генерацій про «большевицьку гуманність».

А разом з цим автори аж пересилкують понижити, витаврувати, осмішити ідею української самостійності. Ось як говорить Примаков до полоненого петлюрівського офіцера: «Самостійна Україна? Де вона? Хоч би подивитися на неї, як вона виглядає. Немає її... Петлюра може лише мати самостійну земську аптеку. Та не може бути ніякої самостійної України! Не було її, немає й не буде!»

Чим не гуманізм в стилі валуєвського «не било, нет і бить не может»? Чим не доказ, що під двома різними зовнішніми кольорами б'ється одне серце великої «матушки Рассеі»?

А ось макіявелізм в найнижчій формі. Як я писав, Джон Бірнс, антикомуніст і старий профспілковий діяч, за допомогою англійських судових чинників перебрав посаду генерального секретаря профспілки електриків. Цю посаду всімакими махінаціями був узурпував комуніст Ф. Гексел.

Та езекутива профспілки, яка складається майже виключно з комуністів, «обідрала» нового секретаря з усіх prerogativ і влади. Бірнса, фактично, перетворено на ляльку і перед ним наступний затишний етап боротьби. А позбавлено його всякої влади під таким претекстом: оскільки суд доказав незаконні дії комуніста Гексела, то щоб чогось подібного не повторилося з новим генеральним секретарем, езекутива рішила позбавити його всяких повноважень, маючи на увазі загальне добро членства профспілки. Ось де діалектика й гострота думання!

Але Джон Бірнс прийняв виклик. Подивляю цю людину. Скільки разів у минулому було ображено його амбіцію, пригноблено його гідність, що інший уже б давно висмикнув з профспілки гурт своїх прихильників і організував би нове тіло. Але не він. Не так, як ми. Не встигнувши нас переоголосувати опоненти, як ми безтямно грохаємо дверима й тікаємо в ізоляцію, залишаючи противникам в трудах ліплену організаційну систему, добро й витрачену енергію.

Ще раз кажу — подивляю Бірнса!

Шість, досить гарненьких з лица, советських дівчат, що прибули до Лондону моделювати советські крої на промисловій виставці, дарма, що виглядають дуже молодими й зеленими, зовсім не є дівчатами. виявилось, що всі вони, як одна, **молодиці**. Всі вони одружені і всі мають по одній дитині. Зрозуміло, що їхні чоловіки й діти залишилися в Москві. Напевно ж як закладники. Шю лише зайвий раз доказує про дбайливу й пильну організацію виставки.

Той, хто читає західну пресу, той знає, як зараз неспокійно в Східній Німеччині. На мітингах робітники закрикують посланців з ЦК; редагуються протести Ульбрихтові, під якими підписуються сотні робітників; кількість утікачів на Захід збільшилася.

Не дивно? Чим більше Хрущов горлає про «звільнення» Берліну, чим помітніше на Заході утверджується погляд, що Берлін таки доведеться залишити (особливо цей погляд сильний в

Англії), тим солідарнішими стають робітники на Сході. Навчені. З досвідом. Як начитаєшся всяких статей про «визволення від большевизму», то починає здаватися, що на цьому боці хтось постійно й навмисно веде кампанію морального знування над підсоветськими трударями. Визволення? Якщо воно буде, якщо воно прийде, **то лише із сходу**. Мозолисті руки й наболілі душі мільйонів з того боку самі визволяться і, в додаток, визволять Захід від лабет морального декадентства.

Цілковито приєднуюся до виступу д-ра Ю. Мовчана («УВ» ч. 28/1454 за 9. 7. 1961 р.), в якому він хоч дещо емоційно, але речево звернув увагу діячам ЗЧ ОУН за їхнє парадоксальне трактування африканського й азійського націоналізмів. Так само варто привітати різку відповідь пор. К. Зеленка («Укр. самостійник») Є. Врецьоні («Сучасність» ч. 5).

Виглядає дивним, коли деякі українські автори, як от Б. Вітошинський, Є. Врецьона, М. Брадович беруть на клипи політиків пробуджених народів Африки й Азії, з легкої руки роблять їх майже комуністами, таким чином спрощуючи й вульгаризуючи суть націоналізму взагалі, тобто, суть доктрини, під мантією якої ходять самі.

Здається, ми досить досрілі, щоб розуміти, що речі, скажемо, з Каїру, виглядають дещо інакше, ніж з Мюнхену, Лондону чи Нью-Йорку. А подруге, аф-

риканські політики ще не мають власних традицій, не мають досвіду в дипломатичній грі, і щоб ми не казали про них, як би не оцінювали їхні певні поступовання, вони в своєму ставданні мусять перейти багато доріг. Деякі з них, як от Нассер, мусять перейти через кілька фаз росту, щоб в кінці стати неподатливішими плянам Москви, ніж деякі хвалені західні провідники.

І ще одно. АБН (властиво, при основній підтримці ЗЧ ОУН) витримує на Формозі місію, яка фактично є посольством при режимі Чан Кай-шека. З боку чисто технічного й організаційного — це порядний осяг бандерівського середовища. З боку політичного — це ілюзія, бо та далекодихна смуга знаходиться під американським контролем, що на довгий час зумовлює її політичну й мілітарну імпотентність. А наколи б сталося, що американці рішають списати Формозу з «активу», окрім організаційної перенапрutti згаданого середовища, ця місія нічого не дасть.

Я особисто радив би ЗЧ ОУН відмежовуватися від коментарів Вітошинського й Брадовича, а натомість перевірити можливість перенесення згаданого місці до Каїру. А чи подбати, щоб відкрити в Африці нове представництво. Мені здається, що багато українців з інших політичних угруповань підтримали б такий захід морально й матеріально.

О. КЕЙ

† Прот. о. Володимир Вишневецький

(Закінчення з 7-ї сторінки)

Була велика спека й о. В. Вишневецький був перевтомлений та почав почувати себе погано, так що в неділю вже не мав сил відправити служби Божої й повернувся до Парижу. Лежав дома, сподіваючись покращення здоров'я. Тимчасом у середу 5. липня раптом перед полуднем о. В. Вишневецький відійшов у вічність.

Першу панахиду по Покійному відправив о. М. Єремій, вікарій Покійного. У п'ятницю 7. липня прибуло духовенство УАПЦ з Франції й увечері почалися похоронні відправи, які очолював прот. С. Молчанівський з Лондону. Наступного дня, 8. липня була відправлена заупокійна літургія. З огляду на стан здоров'я, не міг прибути на похоронні відправи Високопреосвященний Митрополит Ніканор, на прохання якого прибув до Парижу Високопреосвященний Архієпископ Мстислав, що очолив похоронні відправи.

На заупокійній літургії і під час похорону, що їх відправляв Високопреосвященний Архієпископ Мстислав, співслужили йому отці протопресвітери С. Молчанівський з Лондону й І. Бачинський з Брюсселя разом з духовенством у Франції — прот. Т. Гаврико, прот. Г. Бринзеу (румунський священник), священниками о. М. Єремїєвим, о. С. Попелем і о. С. Червонецьким.

Зворушливе слово по Покійного виголосив у церкві Владика Архієпископ Мстислав. Після літургії відбувся по-

хорон Спочилого на кладовищі Пер-Ляшез, на якому бути похованим бажав о. В. Вишневецький. На цвинтарі над відкритою могилою промовляли прот. С. Молчанівський, прот. І. Бачинський, св'ящ. М. Єремїїв, інж. С. Созонгїв, д-р В. Янів від УХР і НТШ, проф. д-р О. Кульчицький від КоДУСу та представник української православної парафії в Везін-Шалетї сот. П. Василів.

Попрощати Покійного й провести його в останню дорогу прибули численні українці з Парижу й інших місцевостей у Франції. На похороні, в церкві й на кладовищі, була присутня делегація греко-католицького духовенства — о. радник Й. Бачинський, о. канцлер М. Левенець і о. Яцків. Були також представники білорусів і козаків-самостійників. На могилу було зложено велику кількість вінків і живих квітів.

Родина Покійного одержала багато телеграм і листів з висловом співчуття. Листа зі співчуттям родині Покійного надіслав також Преосвященний Єпископ Володимир Малавчук, Єкзарх для українців католиків у Франції.

На цвинтарі Пер-Ляшез, де спочиває ряд визначних українців, виросла свіжа могила ревного душпастиря, визначного священнослужителя Української Автокефальної Православної Церкви на чужині, українського патріота, людини християнських чеснот.

Вічна йому пам'ять!

Прот. А. ДУБЛЯНСЬКИЙ

Проф. Яр. Рудницький про Західну Європу

(Закінчення з 7-ї сторінки)

Лянге й обіцяв поповнити Шевченкіяну виданнями УВАН.

Повернувшись знову до Німеччини, проф. Рудницький відвідав Мюнхен. Був там на засіданні українського Вільного Університету, відвідав наших мистців Жука й Борачка, державну німецьку бібліотеку, з якою налагодив справу продажу їй видань УВАН; проф. Кошмідера — голову Слов'янського інституту, який з великої прихильності береже там український лекторат, хоча студентів мало. В Новому Ульмі він відвідав В-во «Українські вісті», а опісля мав конференцію з письменником І. П. Вагряним, що саме тоді одержав був перші примірники французького перекладу «Саду Гетсиманського».

У Парижі проф. Рудницький відвідав, між іншим, Бібліотеку Національної школи східних модерних мов. Там є видання «Наймилчкі», зроблене П. Кулішем і багато інших видань з шевченкіяни. Також всі видання УВАН. Україніка найбагатша. Також відвідав НТШ в Сарселі. Там, між іншим, довідався про приємну несподіванку — наступник пок. проф. І. Борщака інж. А. Жуковський виготовував працю «Шевченкіяна в Парижі». Був на зборах Літературно-Мистецького Клубу в Парижі.

Нарешті знову в Лондоні проф. Рудницький відвідав Британський музей, проф. Мортон, Союз Українців Британії. Там панна В. Річ перекладає Шевченка на англійську мову, видання здійснює Шевченківський комітет в Англії. В Лондонській школі славистики призначено одним із бібліотекарів українця Барткова; українську мову викладає д-р Свобода.

Це короткий переказ докладної доповіді проф. Рудницького, за яку присутні нагородили його щирими й довгими оплесками. Д-р М. І. МАНДРИКА

ОБ'ЄДНАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Подасмо до загального відома всього українського громадянства Америки й Канади, що 2. й 3. вересня п. року в оселі Українського Робітничого Союзу в Глен Спей, Нью-Йорк

відбудеться:

11-й З'їзд ОДУМу в США

ТА
ВЕЛИКА ЗУСТРІЧ ОДУМу Америки й Канади
присвячена сотим роковинам Тараса Шевченка

ПРОГРАМА:

В суботу 2. вересня о 12-й год. дня — початок з'їзду. О 9-й год. вечора в великій залі оселі — велика забава з вибором всеоудумівської королеви.

В неділю 3. вересня: Від 10-ї год. ранку — польова служба Божя. О 1.30 розпочинається офіційна частина: дефіляда філій ОДУМу США та Канади, виступи промовців, мистецька частина, в якій беруть участь філії ОДУМу, та спортові змагання. Увечері — ватра.

Слідкуйте за докладнішою програмою в пресі.

ГОЛОВНА УПРАВА ОДУМу в США

Увага, хворі, слабі, нервові!

Науково стверджено, що віломий ліквальної засіб

„KALEFLUID“

повертає рівновагу організові і нервовій системі, відроджує сялу й організм.

„Kalefluid“ — екстракт із життєдайних залоз тварин рекомендується приймати при загальному ослабленні, нервовій депресії, перевтомі, астенії, артряттичних і старечих недугах, ослабленні пам'яті, безсонні і в деяких випадках при підвищеному тискові. Жінкам, крім вищеперелічених випадків, також під час переходового віку.

„Kalefluid“ — нагороджено 5-ма золотими медалями — в Парижі, Лондоні, Римі, Фльоренції і Брюсселі.

„Kalefluid“ — сильний, випробуванний засіб для відбудови організму

Адреса виробництва і централі:

Laboratoires du Kalefluid. 66, Bd. Exelmans Paris 16, France.

AUSTRALIA: Mr. P. Miller 35, Balmoral Str. Blaktown N.S.W.

CANADA: Pharmacie Brunelle 5757 Boulv., Monk Montreal

На жадання висилаються безкоштовно проспекти українською мовою.

Українські Вісті

Тижневик політики, культури і громадського життя
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Адреса редакції й адміністрації

„UKRAINSKI WISTY“

Neu-Ulm/Donau. Schließfach 32

Місячна передплата «УВ» в Німеччині, включно з пересилкою, коштує 3.50 нм.